

Autobiografia de **MATARÓ**

Autobiografia de **MATARÓ**

La història de la ciutat
a través dels seus documents

Coordinadors:

Alexandra Capdevila Muntadas
Alexis Serrano Méndez

Autors i autores:

Eduard Barceló Ribas
Mercè Calpe Duran
Anna Capella Molas
Santi Carreras Suris
Javier Cisternes Pradillo
Joan Francesc Clariana Roig
Margarida Colomer Rovira
Francesc Costa Oller
Manuel Cusachs Corredor
Tomás Fernández Rodríguez
Ruth García López
Joaquim Garcia Rosselló
Joan Giménez Blasco

Joaquim Graupera Graupera
Montserrat Gurrera Lluch
Antoni Llamas Mantero
Héctor López Silva
Francesc Masriera Ballescà
Xavier Nubiola de Castellarnau
Antoni Paricio Casademunt
Pere Pascual Martí, *PIC*
Eudald Prat Pons
Josep Puig Pla
Ramon Reixach Puig
Roser Salicrú i Lluch
Encarnació Soler Alomà
Mar Soteras March
Enric Subiñà Coll
Pere Tió Casas
Jaume Vellvehí Altimira
Joan Vilaró Pérez

AUTOBIOGRAFIA DE MATARÓ
La història de la ciutat a través dels seus documents

Primera edició: desembre del 2019

© dels textos:
Eduard Barceló Ribas, Mercè Calpe Duran, Alexan-
dra Capdevila Muntadas, Anna Capella Molas, San-
ti Carreras Suris, Javier Cisternes Pradillo, Joan
Francesc Clariana Roig, Margarida Colomer Rovira,
Francesc Costa Oller, Manuel Cusachs Corredor,
Tomás Fernández Rodríguez, Ruth García López,
Joaquim Garcia Rosselló, Joan Giménez Blasco,
Joaquim Graupera Graupera, Montserrat Gurrera
Lluch, Antoni Llamas Mantero, Héctor López Silva,
Francesc Masriera Ballescà, Xavier Nubiola de
Castellarnau, Antoni Paricio Casademunt, Pere
Pascual Martí, Eudald Prat Pons, Josep Puig Pla,
Ramon Reixach Puig, Roser Salicrú i Lluch, Alexis
Serrano Méndez, Encarnació Soler Alomà, Mar
Soteras March, Enric Subiñà Coll, Pere Tió Casas,
Jaume Vellvehí Altimira i Joan Vilaró Pérez

© de les fotografies:
Vegeu les referències

© d'aquesta edició:
Editorial Efadós
Arxiu Comarcal del Maresme

EDITORIAL EFADÓS
Carrer d'Edison, 3 · Nau A
Pol. Ind. les Torrenteres
08754 El Papiol (Barcelona)
Telèfon 936 731 212
efados@efados.cat
www.efados.cat

ARXIU COMARCAL DEL MARESME
Carrer d'en Palau, 32 · Can Palauet
08301 Mataró
Telèfon 937 582 459
acmaresme.cultura@gencat.cat
http://cultura.gencat.cat/arxius/acm

Hi col·labora:
Ajuntament de Mataró
Consell Comarcal del Maresme

Disseny i fotocomposició
Editorial Efadós

Fotografies actuals
Eva Guillamet

Coordinació de la publicació
Alexandra Capdevila Muntadas
Alexis Serrano Méndez

Coordinació editorial
Elisabet M. Nogareda

Assessorament lingüístic
Maria Neus Doncel Saumell

Procedència de les il·lustracions,
documents i fotografies
Arxiu Capítular de Barcelona (ACB)
Arxiu Comarcal del Maresme (ACM)
Archivo Histórico Nacional (AHN)
Arxiu Parroquial de Sant Josep de Mataró (APSJM)
Fundació Iluro, Col·lecció Mataró
Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC)
Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró (MASMM)
Museu de Mataró (MdM)

Fotografia de la coberta
Mataró des del mar, 1872. Autor: Laureà Esplugues
Oli sobre tela; 54 x 104 cm - MdM: 5242.

ISBN: 978-84-17432-25-6
Dipòsit legal: B-25707-2019

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública
o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada
amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció
prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar
algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO
(Centre Espanyol de Drets Reprogràfics). www.cedro.org.

Mataró

Josep Punsola i Vallespí
Obra poètica completa (1989)

Si vas néixer de la mar com la petxina,
et voldria de la mar, com vela blanca,
oblidant-te un xic del fum que et despentina
i amb què el vers que em surt de dins se m'entrebanca.
Sobre el nacre de conquilla endormiscada,
les anyades que t'emboiren t'han gravat
xemeneies i una roda esbojarrada
on fulgura el crit pompós que et diu: CIUTAT.
Cavallàs de ferro i foc va occir la pau:
va venir-nos, udolant, de Barcelona.
Va estremir-se esgarriat, el camí blau
on trenaven placideses sorra i ona...
A gambades, va arribar-nos un progrés
que movia estranyes febres poble endins;
quan naixia el règim seu, prosaic i obès,
se'ns moria un regne verd, de mar i pins.
El progrés, de tot això, no en feia cas;
damunt nostre, un peu aurora, un peu ocàs,
ens cridava: –Vent en popa! Tu, ja marxés!–
Mes jo, que sóc rebel, somniaré;
i, els genolls sobre les cendres, resaré
pels poemes que són morts sota les xarxes.

Sumari

Presentació	9	David Bote
Pròleg	11	Alexis Serrano
Introducció.....	14	Autores i autors
Mataró en el seu medi físic	16	Pere Tió

Els orígens de la ciutat	20	Joaquim Garcia
Iluro		
La fundació d'Iluro	22	Joaquim Garcia
La Iluro altimperial	24	Joaquim Garcia
Les vil·les romanes		
entorn d'Iluro.....	26	Joan Francesc Clariana
Alarona		
L'antiguitat tardana,		
la 'civitas' d'Alarona	30	Joan Francesc Clariana
'Civitas Fracta'		
La 'Civitas Fracta'	34	Joaquim Graupera
Els senyors de Mataró	36	Enric Subiñà
L'afranquiment de la vila	38	Roser Salicrú

El Govern de la ciutat	40	Alexis Serrano
La Universitat		
El funcionament	42	Enric Subiñà
El sistema d'insaculació	46	Enric Subiñà
Els acords de govern	48	Joan Giménez
Els drets i privilegis	50	Roser Salicrú
L'Ajuntament		
De vila a ciutat	54	Joan Giménez
El funcionament de		
l'Ajuntament borbònic	56	Joan Giménez
L'Ajuntament liberal	58	Francesc Costa
Els ajuntaments durant la		
dictadura de Primo de Rivera	60	Margarida Colomer
Els ajuntaments en temps		
de la Segona República.....	62	Margarida Colomer
Els ajuntaments a la		
postguerra i el primer		
franquisme	64	Margarida Colomer
Els ajuntaments del segon		
franquisme al restabliment		
democràtic	66	Josep Puig
El sistema de votació		
per sufragi universal.....	68	Joan Vilaró

Mataró i la seva àrea d'influència		
El corregiment de Mataró	70	Joan Giménez
La província marítima		
de Mataró.....	72	Joan Giménez
La comarca del Maresme	74	Alexis Serrano

L'emblemàtica de la ciutat		
L'escut	78	Alexis Serrano
La bandera.....	82	Alexis Serrano
La moneda.....	84	Enric Subiñà

Els habitants de la ciutat	86	Alexandra Capdevila
Els mataronins		
Els sistemes d'identificació		
personal	88	Alexis Serrano
Els retrats fotogràfics	92	Alexandra Capdevila
La família i la nupcialitat	94	Alexandra Capdevila
Ser un infant a Mataró	96	Montserrat Gurrera
La clerecia i els ordes		
regulars.....	98	Joan Giménez
Les congregacions i les		
confraries religioses.....	102	Ramon Reixach
Els nous mataronins		
La immigració francesa		
dels segles xvi i xvii	104	Alexandra Capdevila
La immigració contemporània.	106	Alexandra Capdevila

El treball a la ciutat	108	Alexandra Capdevila
Els sectors econòmics		
L'agricultura tradicional.....	110	Alexandra Capdevila
La producció de la vinya.....	114	Alexandra Capdevila
Mataró Potatoes i el Sindicat ..	116	Alexis Serrano
Les activitats marítimes	118	Joan Giménez
El comerç marítim	120	Joan Giménez
Els gremis	126	Joan Giménez
Cristalleries de Mataró.....	128	Mercè Calpe
La industrialització.		
La indústria tèxtil	132	Francesc Costa
La Fira i les fires.....	138	Josep Puig
La Caixa d'Estalvis Laietana...	142	Pere Tió
El cooperativisme i		
el sindicalisme	144	Joan Vilaró
Les vagues com a forma		
de protesta laboral.....	146	Margarida Colomer

La construcció de la ciutat	148	Alexis Serrano
El nucli històric		
La sagrera.....	150	Enric Subiñà
Santa Maria de Mataró	152	Ruth Garcia
La capella del Sagrament		
de Santa Maria	158	Ruth Garcia
La capella del Roser		
de Santa Maria	160	Ruth Garcia

La capella de les Santes		
de Santa Maria	162	Ruth Garcia
El conjunt barroc dels Dolors.	164	Ruth Garcia
La Casa de la Vila	168	Alexis Serrano
Els convents	170	Héctor López
La casa de cos	172	Antoni Paricio
La muralla	174	Joan Giménez

Els entorns		
Les capelles dels veïnats	180	Joaquim Graupera
Les masies i els veïnats	182	Enric Subiñà

El creixement de la ciutat		
Els atermenaments i les		
modificacions del terme	184	Enric Subiñà
L'eixample	186	Eudald Prat
L'Havana	188	Encarnació Soler
El Callao	190	Encarnació Soler
Mataró i l'esplai al mar:		
la Mataroneta.....	192	Encarnació Soler
Els barris. El creixement		
demogràfic i urbanístic.....	194	Josep Puig
Les noves parròquies	196	Josep Puig

El funcionament de la ciutat	198	Alexandra Capdevila
---	-----	---------------------

Els serveis urbans a les persones		
El proveïment d'aliments		
i les crisis de subsistència..	200	Alexandra Capdevila
L'escorxador	202	Manuel Cusachs
Els mercats	206	Manuel Cusachs
El proveïment d'aigua		
potable	208	Héctor López i Ruth Garcia
L'enllumenat públic.....	214	Xavier Nubiola
El clavegueram.....	216	Héctor López
Els cementiris	218	Manuel Cusachs
L'Escola d'Arts i Oficis.....	220	Ruth Garcia
L'ensenyament: les escoles ...	222	Montserrat Gurrera
El correu postal.....	226	Eduard Barceló i Enric Subiñà

La seguretat i l'ordre.		
Els policies i els bombers	228	Javier Cisternes i Tomás Fernández
Els serveis funeraris	230	Alexis Serrano i Joan Vilaró

Els sistemes de transport		
Les comunicacions		
i els transports tradicionals.		
El cabotatge.....	234	Francesc Costa
L'arribada del ferrocarril.....	236	Xavier Nubiola
El tramvia Mataró-Argentona	238	Xavier Nubiola
La bicicleta i el ciclisme	242	Joan Vilaró

Els automòbils i la revolució		
de la mobilitat urbana.....	244	Joan Vilaró
Els autobusos i la creació		
d'una xarxa.....	246	Joan Vilaró
El port de Mataró.....	248	Manuel Cusachs

La gestió d'una ciutat en conflicte		
La defensa militar de la ciutat.	252	Joan Giménez
La presó	256	Mar Soteras
Els efectes dels desastres		
meteorològics	258	Héctor López
L'assistència als més		
necessitats	260	Manuel Cusachs

El batec de la ciutat	264	Alexandra Capdevila
Les visites d'autoritats		
Les visites reials	266	Alexis Serrano
Les visites del president de la		
Generalitat Francesc Macià	268	Margarida Colomer
Les visites del president de la		
Generalitat Lluís Companys ..	270	Margarida Colomer
Les visites del general Franco ..	272	Margarida Colomer
La visita del president de la		
Generalitat Josep		
Tarradellas.....	274	Margarida Colomer

La lluita per la llibertat de pensament		
La Inquisició.....	276	Antoni Llamas
L'anticlericalisme i el		
clericalisme	278	Francesc Costa
La repressió franquista	280	Josep Puig
L'antifranquisme		
i els moviments		
prodemocràtics	282	Josep Puig
Els mitjans de comunicació...	284	Francesc Costa

El lleure i la cultura		
Les grans festivitats	286	Héctor López
L'associacionisme cultural	290	Jaume Vellvehí
L'excursionisme a Mataró	292	Francesc Masriera
La pràctica de l'esport	294	Santi Carreras
Mataró i les arts plàstiques...	296	Pere Pascual
Els mataronins de lletra	298	Jaume Vellvehí
La música i els músics.....	300	Pere Tió
Els teatres i els cinemes	302	Jaume Vellvehí
Els cafès i els bars	306	Jaume Vellvehí
El Parc Central de Mataró	308	Manuel Cusachs
Els arxius de Mataró.....	312	Alexis Serrano
El Museu de Mataró	314	Anna Capella
L'arqueologia i la conservació		
del patrimoni històric.....	316	Joaquim Garcia

Reescrivim la història

David Bote Paz

Alcalde de Mataró

Deia el dramaturg i novel·lista irlandès Oscar Wilde: «L'únic deure que tenim amb la història és reescriure-la».

Fins avui s'han escrit moltes pàgines sobre la història de Mataró. El Premi Iluro ha contribuït a donar a conèixer àmpliament el passat de la nostra ciutat, però també cal destacar la feina que han fet molts historiadors i estudiosos de Mataró explicant què ha passat a la capital maresmenca des de diferents vessants, parant-se a explicar diferents moments històrics.

Enguany se celebren els 600 anys de la constitució del primer antecedent del govern municipal de Mataró i la major part dels historiadors i estudiosos de la nostra població han estat convidats per l'Arxiu Comarcal del Maresme a tornar a reescriure la història de la ciutat.

Autobiografia de Mataró és un document imprescindible per conèixer el llegat mataroní. I ho fa d'una manera molt diferent de la que estem acostumats: s'explica la història a partir dels documents històrics que guarden els arxius.

A les mans hi teniu el resultat de més de dos intensos anys de feina dels arxivers i arxiveres de l'Arxiu Comarcal del Maresme i que també ha comptat amb la col·laboració del personal del Museu Arxiu de Santa Maria i la Fundació Iluro. És un escrit coral, en què cadascú ha abocat els seus coneixements, la seva especialitat.

La passió i l'estima per la ciutat i la seva història es palpen en cada pàgina del llibre, com també s'albira perfectament la feina curiosa i l'amor dels arxivers i arxiveres per la seva ciutat, per la història de la nostra ciutat i per tot el que ha passat durant aquests darrers 600 anys i més enllà.

Aquest és un llibre per degustar lentament i per descobrir les curiositats amagades darrere de cada document que hi apareix. Per exemple, hi trobem un privilegi atorgat pel rei Alfons el Magnànim el 1419 per mitjà del qual alliberava els mataronins del domini senyorial i els incorporava a la Corona, o s'explica com funcionava el Consell de la Universitat de Mataró, que era l'òrgan de govern de la vila, nascut amb «la independència» dels senyors feudals, i es fa a partir dels detalls dels llibres de caixa de la darrerria del segle XVI. De la tinença i control dels llibres de caixa en tenia cura el bosser, que era l'oficial que vetllava pels comptes d'arqueig. El bosser apuntava en aquests llibres tots els pagaments i cobraments que feia la Universitat. I com aquests dos, trobem molts documents farcits de curiositats.

Autobiografia de Mataró és un cant a Mataró. Per recordar la seva història, la seva gent, els moments delicats que s'han viscut i tota aquella gent que han fet gran aquesta ciutat. És un llibre que mira al passat, però també és un llibre que tindrà un paper molt destacat amb vista al futur.

Pròleg

Autobiografia de Mataró, un llibre en què la ciutat explica la seva pròpia història

Alexis Serrano Méndez
Director de l'Arxiu Comarcal del Maresme
Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Sic vos non vobis nidificatis aves.
Sic vos non vobis vellera fertis oves.
Sic vos non vobis mellificatis apes.
Sic vos non vobis fertis aratra boves.

Així canten uns famosos versos de Virgili fent al·lusió a la natura, que treballa no per a ella mateixa sinó per a usdefruit dels éssers humans. Sobre la idea d'aquests versos, més concretament sobre el que diu *sic vos non vobis mellificatis apes* («així vosaltres, però no pas per a vosaltres, abelles feu mel»), el cos facultatiu d'arxivers de l'Estat va construir el seu lema «*Sic vos non vobis documenta custoditis tabularii*» («Així vosaltres, però no pas per a vosaltres, els arxivers custodieu els documents») reduntant en la vocació de servei al proïsme que per definició caracteritza la professió.

En efecte, els arxivers i les arxiveres no treballem per a nosaltres sinó que ho fem sempre al servei de la ciutadania, dels estudiosos, dels investigadors, dels estudiants, dels escolars, dels genealogistes i del públic en general que eventualment puguin requerir qualsevol informació continguda en els fons documentals independentment de la seva tipologia i la seva cronologia.

No solament ens limitem al servei de l'atenció de les consultes que ens adreça la ciutadania. Moguts sempre per la vocació de servei als altres, sovint, des dels arxius, sortim a trobar la gent oferint tota mena de serveis: visites comentades, tallers de la memòria per a la identificació de fotografies antigues, unitats didàctiques per a les esco-

les i instituts, exposicions, i també, és clar, editant publicacions. Aquest darrer servei és el que ara ens ocupa.

El llibre que teniu a les mans és una publicació molt singular. Es tracta, com el seu títol indica, d'un llibre en què la ciutat explica la seva pròpia vida, la seva pròpia història i la dels mataronins i mataronines dels anys i segles que ens han precedit. Per fer-ho, per parlar sobre si mateixa, la ciutat empra –com veureu només en fullejar lleugerament aquest volum– centenars de documents de tota mena (manuscrits, mecanoscrits, gràfics, cartells, fotografies, gravats, impresos, plànols, etc.). La ciutat de Mataró des del 1702 i la vila anteriorment i, més reculadament, l'antiga lluro romana usen documents de tota mena per oferir una nova història de la ciutat, una història il·lustrada en què els documents, des dels més institucionals i opulents fins als més senzills i quotidians, són els protagonistes.

Són nombrosos els llibres que han esgarapat alguns capítols de la història d'aquesta ciutat i ja són menys aquells que l'han abordada d'una manera general des de la seva fundació fins als nostres dies intentant rescatar de l'oblit totes les cares del prisma gairebé infinitament polièdric de la història. Amb l'excepció de les monumentals obres del molt estimat i enyorat per tots Joaquim Llovet i Verdura, l'historiador més gran de la nostra localitat als darrers anys, poques obres han intentat una aproximació total i global a l'esmentat poliedre. Aquest llibre d'alguna manera és tributari de les obres de

conjunt que per a la ciutat llegà el senyor Llovet i escau aquí fer-ho palès i regradar-lo encara una volta. Salvant les distàncies, i amb la modèstia necessària, aquest llibre és una adaptació abreujada i il·lustrada del llibre *Mataró, dels orígens de la vila a la ciutat contemporània* de l'esmentat autor.

Amb l'horitzó de l'any 2019 a la vista, i amb la idea d'oferir a la ciutat quelcom important per celebrar com cal el 600 aniversari de la constitució municipal de Mataró, fa un parell d'anys els arxivers i arxiveres de l'Arxiu Comarcal del Maresme i de l'Arxiu Municipal Administratiu de Mataró ens vam conjurar per tirar endavant aquesta publicació. Partíem de l'experiència del llibre *Autobiografia de Catalunya*, d'Enciclopèdia Catalana, en el qual vam participar aportant documents dels fons que custodiem, i se'ns feia irresistible la idea d'aportar un llibre «semblant» en l'escaiença de l'esmentat 600 aniversari del naixement de la corporació municipal. Així fou com vam contactar amb l'editorial Efadós, amb la qual ja fa anys que col·laborem, i que precisament tot just havia publicat el llibre *Autobiografia de Barcelona*, que ens oferia un mirall més ajustat que no pas el del llibre dedicat al país.

L'acord va arribar ràpidament i ens vam posar a treballar de seguida. Des del principi teníem clar que la quantitat i la qualitat dels historiadors i estudiosos de la capital del Maresme ens obligaven a coordinar un equip important de persones. Amb la intenció d'aglutinar el bo i millor de la historiografia local, l'Arxiu assumí la tasca de coordinar l'edició. Una tasca que no hauria estat gens fàcil si no fos perquè, per

desenvolupar-la, s'ha pogut comptar amb l'ajut inestimable de la doctora Alexandra Capdevila. També ha estat un plaer poder comptar amb la col·laboració del personal de l'Arxiu, concretament amb Georgina Sánchez, Susanna del Arca, Eudald Prat, Glòria Carlos, Carmen Serrano, Olga Rodríguez, Joan Vilaró i Alícia Xicota, per a la recerca documental i la digitalització, com també dels tècnics de l'Arxiu Municipal Administratiu de Mataró Montserrat Clavell, Francina Ontiveros i el nostre estimat «arxivemèrit», Josep Maria Clariana.

Un cop conjurat el personal de l'Arxiu, i sempre amb la intenció d'oferir una publicació tan coral com fos possible, vam convocar els historiadors i estudiosos. La idea era que cadascú es cuidés dels temes que ja havia tractat i que cada especialista curés els temes que millor coneixia. Com no podia ser d'una altra manera, tots s'hi van adherir amb entusiasme, van proposar altres col·laboradors i la llista va anar creixent. Els autors alhora suggerien temes i l'esquelet del llibre anava prenent forma. Entre tots acordàvem els mínims per tal que el resultat fos, malgrat l'asimetria, el màxim d'uniforme possible. En una segona volta vam afegir més noms a la llista de col·laboradors, els noms dels quals no reprodueixo aquí per no fer-me més feixuc però que trobareu als crèdits i al sumari degudament ressenyats. A totes elles i tots ells els regradio l'ajut, el suport, el consell, les hores dedicades i la feina.

Comptant amb els autors, ens asseguràvem la qualitat, la diversitat i el rigor. Calia, però, pensar en el suport documental, que en un llibre d'aquestes característiques no

és una cosa secundària ni menyspreable. Havíem de comptar amb els altres dos centres importants de la ciutat, el Museu Arxiu de Santa Maria i la Fundació Iluro, els nostres companys de travessia en el camí de la custòdia i la divulgació documental a Mataró. Aquest llibre no seria tan ric des del vessant estrictament documental si no fos per la col·laboració i la implicació en el projecte d'aquestes dues institucions, i molt concretament dels senyors Nicolau Guanyabens i Joan Castellà per part del Museu Arxiu de Santa Maria, i de les senyores Marta Ibarz, Roser Salicrú i Mònica Ruiz, i dels senyors Joaquim Montoya i Pere Cañada per part de la Fundació Iluro.

Modesta, però important i també d'agrair, ha estat l'ajuda de Joan Comellas, arxiver de la parròquia de Sant Josep. Encara en el capítol d'agraïments, no podem oblidar la participació d'Ana Villaverde i Núria Fusté, de l'Àrea d'Alcaldia, que tan ben disposades s'han mostrat en tot moment perquè aquest llibre fos una realitat i que ens han obert les portes de la Casa de la Ciutat per poder així eixamplar el repertori visual de les pàgines que conté i que ensems permet que tots gaudim una mica d'una casa, l'Ajuntament, que ho és de tots.

Aquest projecte ens ha ofert la possibilitat de repensar la història i sobretot de fer l'esforç de cercar documents que permetin acompanyar-la de la manera més visual possible. Ens ha obligat a obrir tots els calaixos i a repassar capses i capses per anar espigolant d'aquí i d'allà documents, sempre amb la idea d'assolir un volum instructiu, educatiu, didàctic, divulgatiu, rigorós i al

mateix temps elegant. Hem pretès un llibre global. Som conscients que moltes facetes no hi són plenament desenvolupades o fins i tot que no hi són del tot contingudes. Malauradament, l'obligatorietat autoimposada de fer una història documental no sempre ens ha permès abordar totes les temàtiques inicialment desitjades. Amb tot, el llibre tracta més d'un centenar de qüestions d'una manera temàtica, cosa que permet una aproximació cronològica de cada una d'elles i sempre amb l'acompanyament dels documents i de les imatges que faciliten al lector situar-se i endinsar-s'hi.

Els documents que trobareu reproduïts a l'interior d'aquest volum provenen de tot un reguitzell de fons i col·leccions d'abast local i comarcal. N'hi ha de diversa procedència (pública o privada) i de gènesi i cronologia ben diferents, però tots ells es troben custodiats a diversos centres. Per bé que majoritàriament s'han extret d'entre els fons custodiats pel nostre arxiu, també n'hi ha del Museu de Mataró, del Museu Arxiu de Santa Maria i de la biblioteca de la Fundació Iluro, entre d'altres. Tots ells els trobareu degudament citats, referenciats i comentats als peus de cada imatge.

En nom del personal de l'Arxiu i dels autors que generosament han aportat el seu temps i el seu coneixement per a l'obtenció d'aquest llibre, desitjo que el resultat de la publicació us sigui plaent, i a l'editorial Efadós i a l'Ajuntament de Mataró els agraeixo la seva col·laboració per fer que aquell projecte inicialment tan ambiciós fos finalment aquest llibre tan especial per a nosaltres.

- A dalt, capçalera del setmanari *La Costa de Llevant*. ACM: Hemeroteca.
- A baix, *Atlante español ó descripción general de todo el reyno de España*. Tomo VII (1783). Vista meridional de la ciudad de Mataró. ACM: Biblioteca antiquària.

Amb motiu de la commemoració del 600 aniversari de la constitució del Govern local a Mataró, l'Arxiu Comarcal del Maresme ens va convidar a la major part dels historiadors i estudiosos de la ciutat a participar en la confecció d'aquest llibre, titulat *Autobiografia de Mataró*.

Certament, el projecte resultava molt atractiu i pretenia cobrir un buit bibliogràfic a la ciutat. L'objectiu era elaborar una obra de síntesi de la història de Mataró, però amb un enfocament molt innovador i inèdit, ja que es tractava que els mataronins coneguessin la història de la seva ciutat a través dels documents.

Sens dubte, Mataró pot presumir amb orgull de disposar d'una extensa, variada i sòlida historiografia. Tanmateix, Joaquim Llovet va ser l'únic que va afrontar el repte d'elaborar un treball de síntesi de la història de la ciutat des de la lluro romana fins a l'adveniment dels governs democràtics. No és cap exageració quan afirmem que *Mataró. Dels orígens de la vila a la ciutat contemporània* constitueix l'obra de referència i de consulta obligada per als especialistes. Podríem afirmar amb reverència i el respecte degut que és la nostra «bíblia».

Introducció

600 aniversari de la constitució del Govern local a Mataró

Les autores i els autors del llibre

Així doncs, emmirallant-nos en l'obra de Joaquim Llovet, hem distribuït, amb l'ajuda del personal de l'Arxiu Comarcal del Maresme, els capítols que conformen aquesta publicació entre els especialistes de cada matèria i època. En cada capítol, el lector trobarà un text sintètic sobre cada tema i un conjunt de documents que il·lustren, amplien i complementen la informació exposada. Cal puntualitzar que tots els documents seleccionats provenen preferentment dels fons de l'Arxiu Comarcal del Maresme, del Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró, de la Fundació lluro o del Museu de Mataró.

D'aquesta manera, per mitjà d'aquesta publicació, més d'un centenar de documents inèdits veuen la llum per primera vegada i es posen a l'abast del gran públic en una acurada edició de gran format. Sens dubte, des del nostre punt de vista és una oportunitat immillorable per poder fer arribar la història de Mataró amb les seves llums i les seves ombres al gran públic, i de reivindicar el valuós i interessant patrimoni documental que atresoren els arxius de la nostra ciutat.

Finalment, no volem concloure aquestes línies sense expressar el nostre agraïment i

reconeixement al director de l'Arxiu Comarcal del Maresme, el senyor Alexis Serrano, per tirar endavant aquesta ambiciosa obra i per fer-nos-en partícips. La nostra gratitud, també, envers el personal dels arxius de la ciutat que pacientment ens han ajudat i suggerit quins podien ser els documents més idonis per il·lustrar el tema que estàvem tractant.

Quan, a la tardor del 2017, el director de l'Arxiu Comarcal del Maresme ens va reunir als historiadors i estudiosos per donar-nos a conèixer la seva intenció de publicar aquest llibre, tots vam lamentar l'absència de Joaquim Llovet, traspasat feia pocs mesos. Ell, millor que ningú, hauria pogut redactar i confeccionar molts dels capítols que es presenten en aquest llibre.

Així doncs, des del nostre punt de vista, aquesta obra és, d'una banda, una invitació als mataronins a conèixer la història de la seva ciutat a través dels documents i, de l'altra, un homenatge i reconeixement als conreadors i divulgadors de la història d'aquesta ciutat a qui ha estat el seu mestre, Joaquim Llovet.